

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย ลาตินอเมริกา ต่างก็พยายามที่จะพัฒนาประเทศของตนให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในระยะพัฒนาอย่างเร่งรีบ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ ๒ " รัฐบาลมีโครงการที่จะพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม " ซึ่งการที่จะพัฒนาประเทศให้ลุล่วงไปควยก็ต้องอาศัยกำลังคน ถ้าหากกำลังคนที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพแล้ว การที่จะพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์นั้นย่อมเป็นสิ่งที่กระทำโดยยาก ปัญหาที่กำลังคนจึงเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งของประเทศที่กำลังพัฒนา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหานี้ ดังจะเห็นได้จากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ ๒ กล่าวไว้ว่า " ในด้านกำลังคนระดับกลางประเภทช่างฝีมือ ปรากฏว่ามีตลาดขาดแคลนเป็นที่น่าวิตก เช่นเดียวกับระดับที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ การขาดแคลนที่ได้ปรากฏชัดแล้วได้แก่ การขาดแคลนช่างฝีมือที่ดีในประเภท ช่างกล ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างเชื่อมโลหะ และหัวหน้าคนงานทุกประเภท "๒ เมื่อพิจารณาบุคคลที่ต้องออกจากงานไปเพราะชราภาพหรือตาย " ประมาณว่าในระยะ ๕ ปีจะต้องใช้แรงงานที่ไม่ใช่กรรมกรเพิ่มขึ้นถึง ๑.๕ ล้านคน ซึ่งต้องการนักวิชาชีพ ๑๒๖,๐๐๐ คน เฉพาะในการขนส่ง ๑๐๐,๐๐๐ คน และต้องการช่างฝีมือ ๑๘๕,๐๐๐ คน เฉพาะช่างฝีมือต้องใช้เพิ่มมากขึ้น "๓ ศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ เหล่าสุนทร

---

๑ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, " กำลังคนและการมีงานทำ, " แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ (สำนักทำเนียบรัฐมนตรี, ๒๕๑๐) หน้า ๑

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘

๓ แนน บุญสิทธิ์, " การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ " วิทยากรย์, ๑๐ (ตุลาคม ๒๕๑๒) หน้า ๒๑

กล่าวว่

ประเทศไทยต้องการคนงานที่มีฝีมือเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่างฝีมือในคานต่าง ๆ ในระดับกลาง ฉะนั้นความจำเป็นในการสร้างช่างฝีมือให้มีความสามารถพอสมควรที่จะประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มผลผลิตให้แก่ประเทศตามแผนเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจมีความจำเป็นต้องการช่างและช่างานาญงานในสาขาต่าง ๆ อย่างมากมาย การฝึกหัดหรือการสร้างกำลังแรงงานเช่นนี้จะกระทำได้อย่างได้ผลก็ในเมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา

ในการขยายการผลิตและเพิ่มพูนรายได้สำหรับประชาชนคินั้นนอกจากประสิทธิภาพของเครื่องมือ เครื่องจักรและคุณภาพของวัตถุดิบแล้วยังจำต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาการและสมรรถภาพของผู้ประกอบกิจการงานนั้นด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุจริต เพียรชอบ ได้ให้ความเห็นว่า "ในการพัฒนากำลังคนยอมจะต้องอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะในแง่เศรษฐกิจถือว่าการศึกษามีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการผลิตของประเทศ" นักวิชาการรัสเซียในสมัยเลนินชื่อ Strulin^๒ เป็นบุคคลแรกที่ได้ทำ

^๑สุจิต เหล่าสุนทร, "การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยม" วิทยานิพนธ์ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ๒๕๑๐) หน้า ๔๔

^๕สุจริต เพียรชอบ "มหาวิทยาลัยกับการพัฒนาเศรษฐกิจ" ศูนย์ศึกษา, ๔ (เมษายน, ๒๕๐๘) หน้า ๒๔

^๒บุญชนะ อัครดาก "เศรษฐกิจการศึกษา" การวางแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคน (สำนักงานวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๐) หน้า ๔ - ๖

การวิจัยถึงผลของการศึกษาว่าในรัสเซียการประถมศึกษาอย่างสมบูรณ์มีผลทำให้เพิ่มกำลังผลิตได้ถึง ๔๔ % มัธยมศึกษาเพิ่ม ๑๐๘ % อุดมศึกษาเพิ่ม ๓๐๐ % และศาสตราจารย์จอห์น เวชชีย์^๓ แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอนได้นำการวิจัยความแตกต่างระหว่างความสามารถในการผลิตของผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ กับผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย โดยคิดเทียบระหว่างผู้ที่ทำงานชนิดเดียวกันและมีอายุเฉลี่ยเท่ากันปรากฏว่าผลงานของผู้ที่ผ่านการศึกษาระดับประถมศึกษาจะมีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยประมาณ ๑ ๒ เท่าของผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย ถ้าหากผ่านการศึกษาระดับมัธยมประสิทธิภาพในการทำงานจะเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า และถ้าผ่านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยประสิทธิภาพในการทำงานเมื่อคิดโดยเฉลี่ยจะเป็น ๔ เท่าของผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเลย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างกำลังคนในระดับกลางกึ่งกลาง จึงได้พยายามปรับปรุงอาชีวศึกษาแขนงต่าง ๆ ขึ้น ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันได้กล่าวไว้ว่า "รัฐพึงสนับสนุนอาชีวศึกษาอย่างกว้างขวางและให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของชาติ"^๔ กรมอาชีวศึกษาจึงเป็นกำลังอันสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ เป็นกำลังอันสำคัญที่จะทำให้นโยบายการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้นว่า ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนการศึกษา รัฐบาลได้ใช้เงินเป็นจำนวนมากเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาโดยที่กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งโครงการพัฒนาอาชีวศึกษาขึ้น โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการอาชีวศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเพื่อผลิต

---

^๓ พินู พุกยศวี "ความเจริญทางเศรษฐกิจและการลงทุนของการศึกษา" วิทยาจารย์, ๔ (มิถุนายน, ๒๕๐๘) หน้า ๒๗๕

^๔ กระทรวงศึกษาธิการ "แผนการศึกษาแห่งชาติ" เอกสารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๒ (๒๕๐๔), หน้า ๑๐

^๕ กระทรวงศึกษาธิการ "โครงการพัฒนาอาชีวศึกษา" งานพัฒนาการศึกษา เล่ม ๒, หน้า ๔๓

ข้างนี้มีอระดับกลางให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอตามความต้องการกำลังคนของประเทศ จำนวนโรงเรียนและวิทยาลัยที่ได้รับการคัดเลือกปรับปรุงตามโครงการนี้มี ๒๕ โรงเรียน จำนวนเงินที่ใช้ลงทุนในการปรับปรุงการอาชีวศึกษาประมาณ ๔๕๐ ล้านบาท รัฐบาลได้ ลงทุนทางด้านอาชีวศึกษามากเป็นพิเศษทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า

อาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดและ ช่วยประเทศในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นผลให้ประเทศมีหลักและ พื้นฐานทางเศรษฐกิจมั่นคง หากไม่มีอาชีวศึกษาเราก็ไม่สามารถที่จะใช้ ทรัพยากรคน (Human Resources) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนา เศรษฐกิจจึงจำต้องอาศัยการพัฒนากำลังคน (Man Power Development) คือการพัฒนาอาชีวศึกษาให้โดมาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขา วิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังและแรงงานในการพัฒนาเศรษฐกิจ^{๑๐}

ด้วยเหตุนี้ความมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาเพื่อช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้ มีทักษะในการทำงานตามแขนงวิชาที่ตนเองมีความถนัดและ เพื่อที่จะได้นำไปประกอบอาชีพ ภายหน้า แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา รัฐบาลได้มุ่งแต่เพียงที่จะ ผลิตกำลังคนเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังไม่มุ่งที่จะจัดการศึกษาอบรม "... เพื่อเป็นพลเมืองที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ... มีจิตใจ เป็นประชาธิปไตย..."^{๑๑} ดร. ธนู แสงศักดิ์ กล่าวไว้ว่า "การพัฒนาคนนี้หมายถึง การให้การศึกษอบรมบุคคลให้มีประสิทธิภาพทั้งทางด้านวิชาการและมีคุณสมบัติส่วนบุคคล เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุตุน ขยันหมั่นเพียร มีศีลธรรมและวัฒนธรรม

---

^{๑๐} ธนู แสงศักดิ์ "อาชีวศึกษาเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ" งานแสดง ศิลปหัตถกรรมครั้งที่ ๒๗ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๐๗), หน้า ๑๘

^{๑๑} กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องเดิม, หน้า ๑

อันดั่งงาม มิได้หมายแต่เพียงการพัฒนาวิชาชีพหรืองานทางคานฝีมือเพียงคานเดียว"^{๑๒}
 และนอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติยังได้นั้นอีกว่า "การพัฒนากำลังคนนอกจาก
 จะมีความสำคัญทางคานเศรษฐกิจแล้ว ยังมีความสำคัญทางคานสังคม การเมืองและ
 วัฒนธรรมอีกด้วย"^{๑๓} ควบเหตุนี้จะเห็นได้ว่าหลักสูตรของโรงเรียนการช่างได้บรรจุเนื้อหา
 วิชาสังคมศึกษาไว้ในหมวดวิชาสามัญควบ ทั้งนี้เนื่องจาก กรมอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึง
 ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาอันประกอบด้วยวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่
 พลเมืองและศีลธรรมซึ่งเป็นหมวดวิชาที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมากที่สุด ดังจะเห็น
 ได้จากจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาที่สำคัญก็คือ "มุ่งที่จะฝึกให้เยาวชนเติบโตเป็น
 พลเมืองดี มีความรู้ มีความคิด รู้จักใช้เหตุผลและวิจารณ์อย่างถูกต้อง รู้จักหน้าที่
 ของคนที่มีต่อครอบครัวต่อประเทศชาติ รู้จักใช้สิทธิในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็น
 สมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย"^{๑๔}

เนื่องจากวิชาสังคมศึกษามีความสำคัญต่อตัวเด็กในการปรับตัวเข้ากับสังคมทั้ง
 ในปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นสมาชิกที่พึงปรารถนาในสังคมดังที่กล่าวมา
 แล้ว หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาจึงควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับตัวเด็กจริง ๆ
 โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพซึ่งควร
 จะมีพื้นฐานความรู้ในวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างดี หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนปลายสายอาชีพจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่เรียนไว้ให้เหมาะสมตลอดจนมี
 วิธีการสอนและอุปกรณ์ที่ดี อันจะนำนักเรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แต่จากการที่
 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างผลการสอบไล่หมวดวิชาสังคมศึกษาชั้น ม.ศ. ๕ ของนักเรียน

^{๑๒} ธนู แสงศักดิ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔

^{๑๓} สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, เรื่องเดิม, หน้า ๗๖

^{๑๔} Edward A, Krug, The Secondary School Curriculum (New

การช่างภาคศึกษา ๑ รวม ๓ ปี คือปี พ.ศ. ๒๕๐๘ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพ.ศ. ๒๕๑๑ โดยสุ่มประชากรทั้งชายและหญิงจำนวน ๑๕๐ คนของแต่ละปี ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาในหมวดสังคมศึกษาของแต่ละปีเป็น ๕๒.๓๐ คะแนน ๕๘.๔๓ คะแนน และ ๕๕.๘๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๒๐ คะแนนตามลำดับ ซึ่งถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จะเป็น ๔๓.๕๒ % ๔๘.๕๓ % และ ๓๘.๑๗ % ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผลการสอบได้ในหมวดวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนการช่างอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้การเรียนการสอนในวิชานี้ของโรงเรียนการช่างได้ผลดีตามความมุ่งหมาย ซึ่งการที่จะให้การเรียนการสอนได้ผลดีนั้นจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันว่าหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาชีพรวมทั้งวิธีการสอนและอุปกรณ์มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงไร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อจะศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา ๑ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในการเรียนการสอนและจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการพัฒนาประเทศให้มากที่สุด

งานด้านการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันวงการศึกษาคได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามากขึ้นเป็นลำดับ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิชาดังกล่าวนี้กว้างขวางยิ่งขึ้น สำหรับในประเทศไทยเรานั้นได้มีผู้วิจัยและศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาพร้อมทั้งได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้ คือ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ สมศรี สุวรรณนิษฐ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจอุปกรณการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางประจำปี ๒๕๐๔"^{๑๕} โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอัตราส่วนระหว่างนักเรียนกับอุปกรณการสอนวิชาสังคมศึกษาตลอดจนการศึกษาทัศนคติ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณการสอนวิชาสังคมศึกษาเพื่อหาทางแก้ไขและปรับปรุงการใช้อุปกรณการสอนวิชานี้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโดยการส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนในโครงการปรับปรุงรวม ๕ โรงเรียน ผลของการวิจัยปรากฏว่าจำนวนและชนิดอุปกรณการสอนยังไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมและความสามารถในการใช้อุปกรณการสอน สมศรี สุวรรณนิษฐ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการสัมมนาและเปิดอบรมวิชาโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรจัดงบประมาณและบริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการสร้างและใช้อุปกรณการสอน ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมสร้างให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้อุปกรณประกอบการเรียนการสอน และในส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตภูมิภาคทุกแห่งควรจัดศูนย์วัสดุกลางโดยอาจจัดตั้งขึ้นตามวิทยาลัยครู เพื่อเป็นแหล่งให้โรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำไปศึกษาและยืมใช้ได้

^{๑๕} สมศรี สุวรรณนิษฐ์ "การสำรวจอุปกรณการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน
รัฐบาลส่วนกลาง" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ภัทรพร ทิพย์รักษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความช่วยเหลือทางค่านวิชาการศึกษาที่ครูสอนสังคมศึกษาต้องการ"^{๑๖} ทั้งนี้เพื่อสำรวจความต้องการของครูสอนวิชาต่าง ๆ ในสายสังคมศึกษาทางค่านวิชาการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และปีที่ ๕ ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ประเภทละ ๑๘ โรงเรียน ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการ เสนอปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ต้องการให้มีการอบรมวิชาสังคมศึกษาปีละครั้ง ต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไขหนังสือแบบเรียนให้ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ครูส่วนมากยังมีความเต็มใจที่จะรับฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ ครูสังคมศึกษาได้เสนอให้หน่วยศึกษานิเทศก์จัดพิมพ์เอกสารและตอบปัญหาทางวิชาสังคมศึกษาแจกแก่โรงเรียนทั้งยังต้องการให้โรงเรียนจัดห้องสังคมศึกษาเพื่อความสะดวกในการสอนและการเก็บอุปกรณ์การสอน ผู้ทำการวิจัยได้ขอเสนอแนะว่า ครูสอนสังคมศึกษาควรมีชั่วโมงสอนไม่เกินสัปดาห์ละ ๑๔ ชั่วโมงเพื่อจะได้มีเวลาสำหรับเตรียมการสอนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ สมาน สมลาดวงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความสนใจของนักเรียนการช่างที่มีต่อโรงเรียนการช่าง ตามโครงการฝึกช่างฝีมือขององค์การ ส.ป.อ. จังหวัดราชบุรี ชลบุรี นครสวรรค์"^{๑๗} โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบทัศนคติ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน วิชาที่เรียน การศึกษาต่อและการเลือกอาชีพของนักเรียน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบเพียง ๑ ข้อไปยังนักเรียนหญิงที่มีอยู่ทั้งหมดใน

---

^{๑๖} ภัทรพร ทิพย์รักษา "ความช่วยเหลือทางค่านวิชาการศึกษาที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาต้องการ" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๖

^{๑๗} สมาน สมลาดวงษ์ "การสำรวจความสนใจของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนการช่างตามโครงการฝึกช่างฝีมือขององค์การ ส.ป.อ. จังหวัดราชบุรี ชลบุรี และนครสวรรค์" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๐๗.

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ พาณี แสงกิจ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"^{๑๕} ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์จะนำความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ มาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในจังหวัดพระนครรวม ๑๔ แห่ง ผลของการวิจัยปรากฏว่าครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ติดข้องการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา แต่ครูส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในค่านฐานะทางเศรษฐกิจและภาระหน้าที่การทำงานเนื่องจากมีชั่วโมงสอนและงานพิเศษที่ต้องทำมาก ในค่านอุปถัมภ์การสอน ครูมีปัญหาทั้งในค่านค่าใช้จ่าย วิธีสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับกลาง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญและสนับสนุนการเรียนวิชานี้เท่าที่ควร และอุปสรรคที่สำคัญอันมีผลต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างยิ่งได้แก่ การที่นักเรียนขาดความสนใจและไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่า หลักสูตร กระแผนและกำหนดเวลาทำการสอนวิชาสังคมศึกษาไม่สอดคล้องกัน ทั้งยังต้องการให้มีการปรับปรุงหนังสือแบบเรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐานดีขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษาธิการควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชานี้ โดยการปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการสอนและหนังสือแบบเรียน ควรเพิ่มชั่วโมงและคะแนนวิชานี้ให้มากขึ้น ควรจัดการอบรมครูสังคมศึกษาเพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ และควรจัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนมีมาตรฐานดีขึ้น สถาบันฝึกหัดครูควรมีส่วนช่วยในการเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการและการผลิตครูให้มีคุณภาพ ส่วนฝ่ายบริหารของโรงเรียนก็ควรให้ความสนับสนุนการเรียนการสอนวิชานี้ นับตั้งแต่การคัดเลือกครูผู้สอนตลอดจนการให้บริการและการสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนวิชานี้

^{๑๕} พานี แสงกิจ "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๐

ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หนึ่ง บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชานี้ดำเนินไปด้วยดีก็คือครูผู้สอน ซึ่งจะต้องปรับปรุงตัวทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้ในเนื้อหาวิชา ตลอดจนการเลือกวิธีสอน กิจกรรมและการวัดผลให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

และ James Patterson ได้ทำการศึกษาและวิจัยเรื่อง "Problems in Social Studies Instruction in Thai High Schools"^{๒๐} โดยผู้วิจัยใช้เวลา ๑ ปี สัมภาษณ์ครูที่สอนสังคมศึกษาทั้งในพระนครและต่างจังหวัด ผลของการศึกษาสรุปปัญหาของการสอนสังคมศึกษาได้ ๕ ปัญหาดังนี้ คือ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการสอนและครู มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาที่เขียนไว้ในหลักสูตรและการสอน ยกตัวอย่างเช่น ครูไม่ใคร่สอนหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หรือรู้จักการแก้ปัญหาแม้ว่าหลักสูตรจะได้เน้นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายนี้ไว้

ในด้านเกี่ยวกับตัวครู ครูสังคมศึกษาที่มีความรู้ดีมักจะสอนอยู่ในจังหวัดพระนคร โดยให้เหตุผลว่า เพื่อจะได้มีโอกาสก้าวหน้าทางด้านวิชาการและอาชีพ ครูสามารถไปศึกษาต่อภาคค่ำซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สิ่งเหล่านี้เองจะทำให้มาตรฐานการสอนสังคมศึกษาของครูต่ำลง เนื่องจากครูอาจจะเลิยหน้าที่การสอนโดยหันไปเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาของคนเท่านั้น นอกจากนี้การที่ครูบางคนลาไปศึกษาต่อทำให้ต้องลดชั่วโมงการสอนของคนและไปเพิ่มชั่วโมงการสอนให้แก่ครูคนอื่นทำให้ครูเหล่านี้มีภาระในการสอนหนักเกินไป ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาที่ว่าครูที่มีปริญญาจากต่างประเทศมักจะได้รับความนิยมนอกยของมากกว่าครูที่มีปริญญาในเมืองไทย แต่ถึงกระนั้นก็ตีครูปริญญาจากต่างประเทศ บางครั้งก็ไม่สามารถที่จะนำเอาวิชาที่ตนเรียนมานั้นมาสอนในเมืองไทยได้

๒. การขาดแรงจูงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

^{๒๐} James Patterson, "Problems in Social Studies Instruction in Thai High Schools", The Social Studies, (Vol LVI, February, 1966), pp. 61 - 64

นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความสนใจในเนื้อหาวิชาเหล่านี้ เหตุผลประการแรก ก็คือ หลักสูตรได้เน้นเนื้อหาวิชาเหล่านี้ซ้ำกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ประการที่สองตัวครูผู้สอนมักใช้วิธีการสอนแบบบรรยายซึ่งยากที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และเห็นจริงเห็นจัง โดยเฉพาะวิชาศีลธรรมซึ่งไม่ควรเน้นวิธีการท่องจำเท่านั้น

๓. การเน้นเกี่ยวกับความจำ ข้อนี้เกี่ยวกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรม ปัญหา ก็คือการที่จะนำเอาจุดมุ่งหมาย ๒ ข้อที่เขียนไว้ในหลักสูตรมาปฏิบัติใช้ได้อย่างไร เช่น จุดมุ่งหมายในข้อที่ว่า "เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา รวมทั้งให้มีความคิดสร้างสรรค์" ทั้งนี้เพราะเหตุว่า สังคมไทยยอมรับฟังและเคารพนับถือ ความคิดเห็นของผู้ใหญ่จึงเป็นการยากที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ นอกจากนั้นการใช้ วิธีการท่องจำมากกว่าจะเน้นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นวิธีที่ใช้แพร่หลายในโรงเรียน และทั้งข้อสอบไล่ของกระทรวงศึกษาธิการส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบความจำ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

๔. หนังสือแบบเรียน ปัญหาที่น่าหนักใจที่สุดคือ ปัญหาแบบเรียน มีการเขียนหนังสือแบบเรียนน้อยมาก และมีความต้องการหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาที่เขียนเป็นภาษาไทยมาก

๕. การขาดแคลนแหล่งคนควา ขาดแคลนห้องสมุด และหนังสือสังคมศึกษา ที่พอจะหาได้ตามห้องสมุดต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือภาษาอังกฤษซึ่งไม่มีประโยชน์แก่นักเรียนไทยโดยทั่วไป ในด้านที่เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนมีน้อย ครูขาดความรู้ในการใช้อุปกรณ์การสอน

๖. การขาดเสรีภาพทางด้านวิชาการ เสรีภาพทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายเหตุการณ์ปัจจุบันมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการเมือง

๗. ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศีลธรรมและหน้าที่พลเมืองสอนแยกเป็นรายวิชา ขาดการติดต่อประสานงานกันระหว่างครูที่สอนสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

๘. การวิจัย James Patterson ผู้ทำการวิจัยมีความเห็นว่า การวิจัย

เป็นสิ่งที่ยากในเมืองไทย เนื่องจากไม่สามารถถามคำถามผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ ได้โดยตรง การวิจัยยังขาดการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงและไม่มีการตอบปัญหาอย่างทันทีทันใด

๕. หลักสูตร มีหลักสูตรเพียงหลักสูตรเดียว หลักสูตรมีลักษณะกว้างเกินไป และบังคับให้สอนครอบคลุมเนื้อหามากเกินไป นอกจากนี้ยังได้เน้นในด้านความจำเพื่อจะได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดและนักเรียนจะได้สอบไล่ได้ ในด้านการวัดผลเป็นการวัดผลข้อเท็จจริงเพียงแคบ ๆ และไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหรือความคิดรวบยอด

James Patterson ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาของไทย ดังนี้คือ ควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษา ปรับปรุงโปรแกรมฝึกหัดครูและจัดสรรงบประมาณทางด้านการศึกษาให้มากขึ้น

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น ได้มีผู้ทำการวิจัยกันมากซึ่งอาจนำมาศึกษาและพิจารณาเป็นแนวทางประกอบการวิจัยเรื่องนี้ได้ดังนี้ คือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ James Hamilton King ได้ทำการวิจัยเรื่อง

" A Critical Analysis of Experimental School Social Studies

1941 - 1957 " ^{๒๑} จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้เพื่อวิเคราะห์วิธีการสอนของครูสังคมศึกษาสำเร็จการศึกษาระหว่างปี ๑๙๔๐ - ๑๙๕๔ ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยและได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ควรสนับสนุนให้มีการใช้วิธีการสอนด้วยวิธีแก้ปัญหา

๒. ควรจะนำหลักสูตรแบบแกนรวม (Core Curriculum) มาใช้ให้กว้างขวางขึ้นและควรเพิ่มครูผู้มีความสามารถในการสอนตามหลักสูตรนี้ ตลอดจนการจัดหาและเพิ่มอุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น

---

^{๒๑} James Hamilton King, " A Critical Analysis of Experimental Doctoral Research in teaching Secondary School Social Studies " Dissertation Abstracts, 4052, 1960

๓. ควรมีการผลิตฟิล์มภาพ...^{๑๑} ใหม่ ๆ เพื่อประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะ
๔. ครูควรจะมีทักษะ ทักษะคติ และความสนใจในการสอนสังคมศึกษา ให้มากขึ้น
๕. ควรปรับปรุงวิธีการบรรจุครูและควรวางใหม่โปรแกรมการอบรมครู อย่างจริงจัง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้มีการประชุมครั้งสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา^{๒๒} ที่ Edicott House ของสถาบัน M.I.T., Dedham, Massachusetts โดยมี American Council of Learned Societies และ Educational Service Incorporated เป็นผู้อุปถัมภ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๔๐ คนจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องหลักสูตรสังคมศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมโดยได้ยึดวิธีการที่เคยใช้ในการทำหลักสูตรคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นแนวทาง แต่ปรากฏว่าการคิดหาโครงสร้างของวิชาในสาขาสังคมศาสตร์นั้นบางวิชา ก็จัดได้ง่าย บางวิชาจัดได้ยาก ที่ประชุมจึงมีความเห็นว่าไม่ควรจัดวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาแยกแต่ควรจัดเป็นวิชารวมจนถึงชั้นมัธยมนอกจากในกรณีการจัดเป็นวิชาเลือกเท่านั้น ที่ประชุมครั้งนี้มีความเห็นว่า การสอนสังคมศึกษาควรใช้สถานการณ์ที่เป็นจริง ใช้วิธีการศึกษาคนควาจริง ๆ เช่นในการสอนประวัติศาสตร์ก็ควรให้เด็กรู้สึกว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง ๆ ในยุคนั้น ห้องเรียนควรมีแผนที่ เอกสาร เครื่องมือ สิ่งจำลอง ภาพ กระจกเลื่อน ฟิล์ม หนังสือ ฯลฯ เป็นเครื่องประกอบการศึกษาคนควา เด็กเล็กให้ใช้วิธีการของนักวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้ เด็กให้มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ รู้จักแก้ปัญหา การเรียนบางเรื่องก็ควรให้เด็กซึ่งพอสมควร แทนที่จะเรียนพอให้ผ่าน ๆ ไปดังที่เคยปฏิบัติมา

^{๒๒}หน่วยศึกษานิเทศก์, คู่มือนิเทศการศึกษาวิชาสังคมศึกษา, (กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๑) หน้า ๒๕ - ๒๖

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ John Paul Atkins นักการศึกษาผู้หนึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง " Inservice Experiences for Social Studies Teachers in Selected Public School Systems in Tennessee " ^{๒๓} โดยมีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และวัดผล วัตถุประสงค์อันแท้จริงของการให้โปรแกรมการอบรมแก่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมของโรงเรียนในรัฐเทนเนสซี Atkins ได้สรุปผลของการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้คือ

๑. ก่อนการจัดโปรแกรมการอบรมครูในแต่ละครั้งจำเป็นจะต้องระบุความมุ่งหมายที่สำคัญของโปรแกรมการอบรมนั้น ๆ ให้ชัดเจน
๒. ควรจัดให้มีการประเมินผลโปรแกรมการอบรมในทุกหน่วยของโรงเรียนในรัฐเทนเนสซี
๓. การให้โปรแกรมการอบรมแก่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษานั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับนโยบายของโรงเรียน
๔. ควรมีการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้เหมาะสมกับระบบของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน
๕. ควรจะบรรจุวิธีการประเมินผลตนเองหลาย ๆ วิธีไว้ในโปรแกรมการอบรมเพื่อการปรับปรุงการสอนของครู
๖. ลักษณะโปรแกรมการอบรมครูสังคมศึกษาควรจะทำต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอ
๗. การคัดเลือกโปรแกรมต่าง ๆ ควรจัดให้อยู่ภายในขอบเขตของวิชาสังคมศึกษา

---

^{๒๓} John Paul Atkins, University of Tennessee, " Inservice Experiences for Social Studies Teachers in Selected Public School Systems in Tennessee, " Dissertation Abstract, 3889 A, 1969.

๘. ควรมีการปรับปรุงโปรแกรม "การปฐมนิเทศครูใหม่"
๙. ควรปรับปรุงโปรแกรมการพบปะเยี่ยมเยียนระหว่างครูสังคมศึกษาในระหว่างโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๑๐. ควรสนับสนุนให้ครูเป็นสมาชิกของสถาบัน NDEA - ESSA
๑๑. การให้ Inservice Program ที่จำเป็นจะต้องเป็นการประสานงานร่วมกันกับโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา
๑๒. ควรจะได้มีการเน้นถึงความสำคัญในการนำเอาวัสดุอุปกรณ์การสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและวิธีการสอนสังคมศึกษา
๑๓. ควรจัดโปรแกรมหลาย ๆ ชนิด เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นครูให้รู้จักการเลือกเนื้อหาตลอดจนนำเนื้อหาเหล่านั้นไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

และในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ Roger Paul Burke ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง

" Instructional - Improvement Behaviors of Social Studies

Department Chairmen in Secondary Schools "๒๔ จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อจะศึกษาบทบาทของหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา ผลจากการวิจัยปรากฏว่า ครูสังคมศึกษาได้ให้ความเห็นว่า หัวหน้าสายวิชาที่มีประสิทธิภาพควรมีคุณสมบัติดังนี้

๑. หัวหน้าสายวิชาต้องมีหน้าที่ในการจัดหาโอกาสสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการติดต่อประสานงานระหว่างครูและจะต้องให้บริการเอกสารและจัดบริการอื่น ๆ ที่มีคุณค่าต่อการสอน ควรจะได้มีการวางแผนงานของการประชุมเป็นอย่างดีโดยที่หัวหน้าสายวิชาจะต้องไม่ใช่อ่านาจอเค้จการ และเมื่อมีการตกลงใด ๆ ในที่ประชุมก็ควรจะทำปฏิบัติตามมติของที่ประชุมนั้น

^{๒๔} Roger Paul Burke University of California, Los Angeles,

" Instructional - Improvement Behaviors of Social Studies

Department Chairmen in Secondary Schools, Dissertation Abstracts,

3214 A, 1969.

๒. หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือกับผู้ให้บริการอื่น ๆ อาทิ เช่นแผนแนะแนว ที่ปรึกษาทางหลักสูตร เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาของแผนก และในกรณีที่ครูในแผนกมีปัญหาที่หัวหน้าสอนวิชาสังคมศึกษาไม่สามารถจะแก้ปัญหานั้นได้ ควรนำปัญหานี้ไปขอความช่วยเหลือจากบุคลากรของโรงเรียนอื่น ๆ ตามกรณีที่เหมาะสม

๓. หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาควรจัดตั้งจุดมุ่งหมายระยะยาวของการปรับปรุงการสอนและควรให้โอกาสครูวางจุดมุ่งหมายระยะสั้นโดยที่หัวหน้าสายวิชาจะให้คำปรึกษาในการตั้งวัตถุประสงค์ในรูปของพฤติกรรมรวมทั้งการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ ๆ

๔. หัวหน้าสายวิชาควรจะฝึกครูให้รู้จักการจัดซื้ออุปกรณ์ก่อนหลัง และควรแจกจ่ายอุปกรณ์การสอนให้พอเพียงและควยความยุติธรรม นอกจากนี้หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย

๕. หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาควรจะสอบถามความคิดเห็นของครูก่อนที่จะจัดชั้นสอน อุปกรณ์การสอน หรือ ชั่วโม่งวางให้ และควรจะให้งานให้ตรงกับพื้นฐานความรู้ของครูเพื่อครูจะได้ไม่ต้องชวนหาหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา ๑

๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรสังคมศึกษา ในระดับโรงเรียนการช่าง

๓. เพื่อศึกษาความมุ่งหมายของการวัดผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาและวิธีการที่ใช้

๔. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนในเรื่องต่อไปนี้

- ความพอเพียงและวิธีใช้อุปกรณ์การสอนของครู
- กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

๕. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา

๖. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคทั้งในคาบการดำเนินอาชีพและการสอนวิชาสังคมศึกษาของครู

๗. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูในการปรับปรุงหลักสูตร
ประมวลการสอน หนังสือแบบเรียนตลอดจนการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะรวบรวมและศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
ของครู และ นักเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษาที่ ๑

ความจำกัดของการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้อาจคลาดเคลื่อนบ้าง เนื่องจากเป็นการรวบรวมข้อเท็จจริง
จากความคิดเห็นส่วนตัวของตัวอย่างประชากร ซึ่งอาจไม่ใช่ตัวแทนของทุก ๆ ภาค

คุณค่าของการวิจัย

๑. เพื่อนำข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและส่งเสริม
การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนการช่างให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งในด้าน
การปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน กิจกรรม อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการผลิตและปรับปรุง
คุณภาพครู

๒. เพื่อให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
และพยายามปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. เพื่อนำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะ ปัญหาของครูและนักเรียนมาเป็นแนวทาง
ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพและให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

๔. เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริงอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านการศึกษาและการพัฒนาประเทศ

๕. เพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษา ครู และผู้สนใจที่จะทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

ตัวอย่างประชากร

๑. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคการศึกษา ๑ รวม ๑๔ แห่ง
๒. ครูสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ทุกคน
๓. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนการช่าง ภาคการศึกษา ๑ ประมาณร้อยละ ๘ ของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่ง

แบบสอบถาม

สร้างแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเสรี (open - end) ให้นักเรียนและครูที่เป็นตัวแทนในภาคการศึกษาทั้งกล่าวตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครูและนักเรียนอย่างละ ๑ ชุด

วิธีการทางสถิติ

๑. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดค่าตอบเป็นร้อยละ
๒. หาค่าเฉลี่ยของค่าตอบจากข้อมูลแบบประมาณค่า (rating scale)
๓. เสนอผลการวิจัยในรูปตารางและอธิบายประกอบ

คำจำกัดความ

๑. ปัญหาการสอนสังคมศึกษาหมายถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ได้แก่ วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม
๒. มัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ สายอาชีพ
๓. ภาคการศึกษา ๑ หมายถึงจังหวัด พระนคร ธนบุรี นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาครและนครปฐม